

22-02
A-38

ՉՍԻԱՆԻՑ ԲՈՒՅԵՎ

Շնագլուխ

ՉԵՐՏԻՆՄԱՄԲԱՏ
1941

АКАЕВ КУБАНЫЧ

Джиллажичи

II

(СБОРНИК СТИХОВ)

НА КИРГИЗСКОМ ЯЗЫКЕ

ФРУНЗЕ КИРГИЗГОСИЗДАТ 1941

АҚАЈЕВ ҚУВАНБЕ

С 91-1
762

Сылаасын

II

(ЫРЛАР СЫНАЛЫ)

БИБЛИОТЕКА

ИНСТИТУТА
ВОСТОКОВЕДЕНИЯ
Академии Наук
СССР

Обязательный экземпляр

FRUNZE ҚЫРОЇЗМАМБА 1941

A-38

MENIN ЫРЫМ

Çazamьn qalemim qurc turmuş sьryn,
 Çaqьmduu öz elime cьndьq ьryn.
 Çьrқalduu gyl turmuşta oьnor, kylyp,
 Çazamьn tom-tom kiter qalsьn qьryn.

Dyjnөdө sanap kelsem altь qurqaq,
 Altoonun kimisinde өcrөs cьraq?
 Kim kyctyy,
 Kimde salmaq,
 Kimde keç çol?
 Qalemim qana çazcь qarap ьqар.

283174
 Центральная научная
 Библиотека
 Академии наук Маргакской ССР

EL BRAAZB

Tendik usyn qanqor menen qarmaştyn,
Esen tataal, qybyn çoldu kör bastyn.
Ulau Stalin emgek qylyp eline
Asyq nurluu çarqyraqan şam çaqty.

* *

Qalyñ ulut proletariat elindin
Mañdajynda kyjup turqan şambyñ.
Şañduu qylym, araketke keltirgen,
Ölkövyzdyn çyrogysyñ, qalyñ.

* *

Çyraqal çasar bir ölkönyn icine—
Byt elindin turmuştaryñ oñdodun,
Ojun kyly, emgeginde erkinde,
Sizge qantip el braazb volbosun.

38-ç.

EKI SÖZ

Stalindin 60 çaqqa toluşuna qarata)

Tik qarap balasynyn ötkyr közyn
Baştady ırystuu cal baaluu sözyn:
Stalin elge öçpös ömyr berdi,
Syr cecip kimder bişik syjlöwösyn!

* *

— Kyn tijwej aylanany bulut qaptar,
Ezildik uu turmuşta kynde zarlar.
Sadaqal Könyl qojup uqsu sözdy—
Ajtajyn körgönymdy birden sanar:

* *

...Atam çoq, enem qarqan emgek qylyñ,
Batqyzat çyqqan kyndy çaşyn tylyñ,
Eneke emne myñsa çavlyqasyn?
Degende qarqan enem meni qylyñ:

* *

— Qartajyr çetimişke kelgen saqym,
Byrdöwöj solup barat gylduy waqym.

Qanteviz turmuş qəstə, cərgəni kəməj,
Ooqat qəl, cümüş izdəp vaxta varqın?

..
Dedi də, şorduu enem çaşın təkty,
Qucaqtar meni qəsa betten ərty,
Qajradan erkeletip aqıl aştı:
— Çaşından vaxt bolqun kəryp kəryt.

..
Oşentip kyn ətərdym malaj volup
Arqasız vax qolunan kərdym qorduq,
Alarım bir cəmələ eki çandəq,
Berbedi anı daqə maqə toluq.

..
Cədavaj uu turmuşqa, ıjlaqanvız,
Aqəşər kəzdən çaştı tıjvaqanvız,
Kynı da,
Tynı daqə tıjvax işter,
Qarc urup qara çandə qıjlaqanvız.

..
— Əisək da coquu volup bir ələyk,
Kərsək da erkindikti bir kərelük!
Oşentip radəşanə qulatqanvız,
Tımcıqqan emgekçiler kəterylup!

..
Dedi də, ıjstuu cal qıvanəcta—
Qucaqtar al valasın betten sıjdy,
Kəzdəryn cəmədatəp şerdej qarap
Qıvandə valasə da səz sıjlədy.

— "Atake „erkindik“ dəp necən cılda,
Radəşə, vaxlar menen qarmaştınar.
Alıuda erkindikti qolunaraq,
Kəldətyr qocqu qandə aqəzəndə.

..
Bygyn kər, əlkə əsyr kyndə duular,
Cətilir cəjəma uskə toluqon ubaq,
Kucuyuz, qajratəvız şer Stalin
Cərgəldə, qajşə „valəan“ tartəp almaq,

..
Bir kezde qəjnoo tartəp cəvəqənsən,
Atake, emi ıjstuu qarədansən
Əsə ver, cəşərə ver, zaman cərgəni—
Alvəşər ot cıyərəyn cəməndəsən.

..
Taqəşər qəzi cıldəz qaq səkeme,
Baratam el qorqooqo qəzi səkke,
Tıjışe duşmandardə talqalaşam
Ataqın Stalindin tutup eske!"

..
Şandanəp cigit səzyn ajaqtadə,
Cıyərəy aloolonup otto çandə.
Çaşasın

El taalaj

Nur Stalin!

Dedi də ıjstuu cal toluqandə.

QARĬJA MENEN SĬRDAŞQANDA

Etar qe ekilenip hetten sĬlap,
Temenimni qutur turdu owon qutar.
Atar, tynkyn gyidyw qandaş sonni!
Çaşmanıw çanqa atardaş çat bitqıtar.

Otarın gy waqada bir qarĬja,
Hetqanıw emnegeñir tereñ sĬrqa.
Sewlet ot begizge kelgen çastaj,
Hetengeñer qaly qyzy çalıw turqa.

Çetmañat ot bolında kiteni wat,
Tısqantaj oñenqansaj çatı çawat.
Tolqurtur qarĬjanıw ot çyñegyt—
İndesqer añlanıw çalıw çastat.

Hiwge tereñ sĬrni qarĬjanıw,
Çanıw gy aralar wazır wardıw,
Şıñıwde otar kelik salımdaşır,
Çalıwde kelik bolıw gyidy aldıw.

— Atake, şanduu kылкyn çyrök qozqojt,
Ajtıñız, sizde tereñ sĬr nar oqşojt?
Syltögyn, Syjler kezit uşul zaman,
Atake, unıñ wıjık eckim tospojt!

Degende, al qarĬja nazik kыtır,
Baştađ waału sөzyn menı syjур.
„Çeckile sĬrñardıw“—degen öndyy,
Atır çel wetten sĬlap turdu çyрur.

— „Sadaqa көрty көрдүм, көр çaşadıм,
Çol wazır alys-alyş çerge wardıм.
Aralar nuqur çöldy, zoolor aşır—
Icinde men da bolqom muñduu zardıм.“

Bolso da qyjnoolordo asyl denem,
Tiledim erkindikti elim menen,
Çaşman malajıqqa wajqa wardı,
Kynymdyk oqat usyn zarlar enem.

Şoolasız tyn eleqo көргөн kynym,
Çetpegen qarqıltanır wajqa unym,
Kijgenim tıñq soqoj, quır çapan—
Zırildep qoj arıñnan qalwaj çyrdym.

Ickenim qara çarma—artqan keşik.
Çatqanım mal kызөtur bolqon eşik.
Sөz çetpejt sadaqası ajta wersetim—
Çenemsiz tuwy tereñ sĬrde cecir...

Çaqqıyır waqtıwızqa өсрөс сырақ.
Çырақатты ezilgendі nuru tarap.
Tөрөлgen adam zattın taalajına—
Al wolcu uluu Lenin—ajtsam atar.

* * *

Qajtarıp menciğimdeј koihoz maıyn,
Kөwөjttym сырақasыз, miңder saıyn.
Çырақalda çaş baladaј alpeštengen,
Dөwөlettyu men ыıstuu qarıjamaın.

* * *

Boıso da çetimište, men çaşardıım,
Uqulup aјqa daңqıım, waғыqtaldım.
Baalanıp zor emgegim sadaқası—
Ordenin Lenindin sıjqa aldım!

ТЫШЫМДӨ

Çaj mezgil, çarqырақan beštın ubaq,
Salqын çel çyryp turat betten sıлар.
Çajloonun көк şiberi qandaj sonun,
Urunup soqqon çelge miң qilpunat.

* * *

Ala-Too munaılarıп wоjun kerip,
Sozqonsujt nurluu kыngө qolun berip,
Şandıantıp erme toonun asqa zoosun,
Bulbuldar çan çырақatat kyysyn terip.

* * *

Aqaqtaj tunuq suular kenen saјda,
Sunalıp aqıp barat alda qajda. *
Qaraqaj, arca-qajın, qalıп wadal—
Turqandaj çañ şaar wolup paјda.

* * *

Kөz көrip sonundardı, çyрөk tolqıp—
Aralap көк şiberde çyrsөm oјnop,
Qызы çyz, соқсо saқal bir qarıja,
Çañma-kelip qaldı çыла wajlor.

Qolunda qomuzu var qarmar alqan,
Çonunda tañdaqı var, bek vajlanqan.
Başında qara körpə coñ tebetej—
Kijgeni uzun çaqa ala caran.

* * *

Bilvedim al qarıja kelet qajdan,
Çoq ele vizdin elde andaj adam.
Biroq da çyluu çyzy çyrök qozqor.
Qol sunup aldın toso verdim salam.

* * *

— Kelesiz sapar tartıp uzaq çerden,
Bolosuz siz qarıja qajsı elden? *
Degende al qarıja tike qarar:
„Şaşvaqın sadaqası ajtır verem“.

* * *

Qarıja sözün sozdu erkin kylyp,
Sekeden moncoqtoqon terin syryp.
Çumşaq çel çaqıyqandajeköövüzdü,
Aqıyn betten sılap turdu çyryp:

* * *

„Çerimdi surap netesin.
Elimdi surap netesin.
Ygyt-nazaat suravaj—
Aqıysız vala velemsin.“

* * *

Qırdaldıu kezek kelgende,
Qıyqıjek ucıat emespi.
Qarıja sözün, çaş qırsın—
Qadırlar uqat emespi.

Kykyktoj sajrap tандаqı,
Bir cerimdi çazaıyn.
Uqur tur tıñşar sadaqı,
Ylgy sözdön ajtaıyn:

* * *

Kyrvön-kyrvön çygyrtyp,
Kylykty minseñ bir qızyq.
Aj dalındı quvantıp,
Asıldı kijsen al qızyq.
Azamat erge tavılsa,
Ajnektej suluu çar qızyq.

* * *

Baatırdın körky mañdajda,
Secendin körky tañdajda,
Qor volup ömyr ötrösün
Qorqıncaq volup tajmanva.
Qavylan şerdej qajtraqın
Qasıyıp najza sajqanda.

* * *

Belegim völsün vül qomuz
Kuyımdy certip vilip al.
Ajtaıynımdı unutraj,
Çyrögünö tylyp al.

* * *

Basar çolum uzaq çol,
Qoş sadaqı ketejin,
Bilvesen atım Toqtoquı—
Barar çerge çetejin“

* * *

Qarıja ıqcamdadı alqa vasıp,
Ajtaıvaj ıcki sırdı qaldım şaşıp.

Kөгөндө Токтоқулдун асыл көзүн—
Çyрөгым толқундадь, суудай таьыр.

* * *

Вој керіп қуваньста көзүмдү ассам,
Sunalьp aq mamьqta, yjde çatam.
Şandapьp aqьn torqoj şat sajrashьp
Kyn cьqьp, çьldьz tarap, taьda atqan.

* * *

Өмырлік unutulbas, cьqqьs esten,
Kөrsө al qьmbat vaaluu tyşym eken.
Yc qьlduu yndyy qomuz—qurc qalemim
Toqomdoj aqьn bolom kyysyn certem.

ASKERDEGI DOSUMA

—Çaqşь var, vaatьr volqun qorqos çyрөk,
Soqqu ver duşman tijse cekten kyrөp!
Qьmbat dos, uzatqanьm esiьdevi?
Cьn dostuq aqььmdь saqa syjлөp.

* * *

Өзың да, vul qolumdu bekem qarmap,
Ajtqansьn: „Qorqos çyрөk vaatьr volom.
Çanьmdь elim ycyn ajavastan.
Taq turup өз өlkөмдү bekem qorqojm!“

* * *

Çan—dosum andan veri çьlqa toldu,
El ajtat: „senin dosuq vaatьr boldu“.
Uqqanda daqь vijik атаqьндь,
Çyрөгым syjyngөndөн bek tolqudu.

* * *

Daqьндь aalam bilgen sensiz erden,
Saqaqьn qьzьl cekti daqь bekem.
Taanьp өз eliңe, çer çyzynө—
Aqtaqьn атаqьндь vaatьr degen.

Центральная научная
БИБЛИОТЕКА
Академии наук Кыргызской ССР

БИБЛИОТЕКА
ИНСТИТУТА
ВОСТОКОВЕДЕНИЯ
Академии Наук
СССР

BIZDIN ÇAŞTAR

Toiqunduu kyylər certip qomuz tutqan,
Tolqusa uluu kycy asqa vuzqan.
Tartıvıaj tosqooldordun vaarın çenir,
Tađantıp çerdin çyzyn, kekte sızqan.
Taq bişik kətərysyp Lenin tuusun,
Talıqraj çoldu vaştap alqa sızqan,
Taasirlyy Stalincil bizdin çaştar—
Tootpos tabıqattı vaqıntışqan!

ENENIN QATB

Çaqşısınb sadaqası,
Çaqşısınb qaraldım!
Körbögəngə kör çıl boldu—
Balam seni sađındım.

* * *

Tentek elə kicinəde,
Alvaj menin tilimdi.
Urqan kyndər esindəvi—
Kicinekej inindi.

* * *

iş qıl desem səzımdy urqaj,
Cykə ojnoduñ ar daşım.
Tentektenip al kezekte—
Tilimdi da alvadın.

* * *

Esindəvi sadaqası—
Seni ajavaj urqanım.
Taq oşondo arakelep—
Esimde, ылар turqanь.

Sen ығыстuu бала екенсиң
Сығрал кынгө туş келдиң.
Сағсы-волдуң ваатыр сыргөн—
Erkin өскөн елиңдиң.

* *

Qarь, çaştar şajьr өsyp,
Qызqaldaqtaj gьldөгөн.
Bizdin eldin dybyrtynө—
Qaar duşmandar syrдөгөн.

* *

Bizde volqon çenişterdi—
Birden sanap terejin.
Basa balam bir çañыьq—
Uqcu ajьr verejin:

* *

Sadaqasь, altь çyздөн—
Aşьq emgek kыnum nar,
Gьldyy eneң emgeginen—
Daqь dalaј sьjlanar!

* *

Patifonum көnyl acьp,
Sajьp turat ы-ығдар,
Qajьq vilvej quvapьcta,
Çaşar kelem men сығар.

* *

Basa balam gazetadan,
Oqyp bildim bir qavar.
Qarmanьrtьr qoluңa bek—
Sekti vuzqan duşmandar.

Çalqьz өзyn oңqo tatьp—
Zastavqa ajьdar varьpsьn?
Daңqtuu atqa qonup balam—
Ajьdaj orden alьpsьn.

* *

Kөrwөsem da көrgөndөjmyн,
Baatьr volup өsypsьn.
Basa balam qandaj eken?
Stalindi көrypsьn.

* *

Tilegime şekşiz çetem,
Сығрал кyндө uquq ten.
Atqa varam, çeniştergel
Atьş kersem çolum ken.

* *

Sadaqasь qьzьl cekte—
Talьqvastan saq turqunl
Qoqus duşman qolun salsa,
Unutulqus soqqu urqun.

* *

Eliң ycyn ajavaqьn—
Balam qaşьq qañьңь.
Kerek volso qurman qьlqьn—
Өlkөң ycyn çañьңь!

ULUU STALIN QOL BERDI

(Boʻstonduqqa chiqqan vatans Beloruss-
tuq dehqandon ajtqan)

Ezilişti ata-eneler,
Ezilişti zarlanbr.
Ooqat ucyn malaj bolduq,
Pan qoluna qarmalbr.

Zarqabʻnan uu turmuştun,
Asyl çandʻ qʻjnadʻq.
Çaş tʻgylyp közdʻn suuda,
Çʻrqaq tiler ʻjladʻq.

Uqulvadʻ şljaxtarqa,
Bijik chiqqan unyvyz.
Qordʻq kördʻk oqo veter,
Bolsoq daqʻ kynʻoʻsyz.

Seksen çaşqa chiqqan Pjotr,
Söz ajtam dep pandarqa,

Qamcs ketpej dalʻbʻnan,
Qʻjnoo taritʻ dalajqa!

— „Mal volvojmun, qoş tuuqandar!
Kelbes uzaq çol tartam...
Sʻdaqyla pan çoqolot!
Sʻqʻbʻş çaqtan atʻr tan“.

Dep syjlʻgʻn al Pjotrdun,
Baalʻu sʻzy uquldu.
Açal çetip kyn vytkʻndʻj,
Asʻq közy çumuldu...

Bizden sʻqʻtʻ ilimpostor,
Bizden sʻqʻtʻ aqʻndar.
Biroq asʻq çol volvodu,
Çeñiştʻerge adʻmdaar.

Ajla vʻrʻvʻ kyn ʻtkʻrdʻk,
Qara-çandʻ qarç urup.
Çyrek uşyp elendedik—
Söz syjlʻsʻ pan turup.

Oj dʻnyjʻʻ ezilip el,
Qubʻnʻctan kyivʻdy.
Uul-qʻzdar sʻr cecişir...
Bojdu çaza çyrvʻdy.

Anton menen suluu Valja,
Birin biri syjyştʻy.

„Тувөлүккө* degen antı —
Çyrөктөргө тујушту.

Belgileşti eki çıldı,
Bir çaşooqo qoşulup.
—Teңcilik!—dep ыг ыrdaştı,
Ovondoru sozulup:

„—Erkindiktin taңы atır.
Өсрөс сьрақ çанавъ?
Orundalar kып qajda?—
Bizdej çaşтын talавы!*

Dep Valjasın ester Anton
Kındө uc ubaq zarlandı.
Syjuu qandaj, al icine—
Çaşыvadv sьrlardı...

Мына ошентир Anton, Valja,
Necen çыldar çyruştı.
Qыjnalsa da pan qoluna—
Syjuu doogun syruştı.

Çalaa çaar eki çaşты,
Açыratты şjaxtar.
Тыпvaj soqqon çyrөктөryn,
Çaralantты şjaxtar.

Taq uşundaj qыjын kezde,
Biz төрөлып өскөнөvız.

Ajla varıv arqasызdan,
Al turmuşqa көngөн vız:

Tilegenvız 20 çы,
Сьqыştan taң atыşын.
Tilegenvız 20 çы,
Pan kыпynып vatыşын.

Orundaldı kыtkөн maqsat,
Uluu Stalin qol verdil
Tutqunda bek çatqan çerden,
Tartыр aldı vızderdil..

ORUNDALAT ZOR TILEK

(Cet eldegi emgekci çaştarдын ыры)

Erkindiktin çaгыр нуру,
 Biz çaгга да сасылар
 Ecen қылым доорон сырғен,
 Қажы мұндар басылар.
 Мұндау заман тырғө кирip,
 Қооздолор, қаңылар.
 Чағарысар кyлyндөшyр,
 Тоқсондоқу қарылар
 „Көр чағасын Stalin!“ деп,
 Шаңдуу кyйлөр салынар.

Қажы билеј gyлдуу өлкөдө,
 Ҷығал доорун сырғөвyз.
 Уул-қыздар еркеккө четip—
 Кyлyр-ојнор сырғөвyз.

Ҷер ызынyn emgekci eli,
 Биригiссек волup бек,
 Улуу Stalin Ҷолду вағтар.
 Orundalat zor tilek!

UCTU TOONUN ŞUMQARЫ

Соқусун Ala-Toonun мөңгy қаптар,
 Кyn тiжөј тумсуқтурду ысық аптар.
 Ајланьр Tjan-Şандь şumqар usрај,
 Сырпадь тynөгynөн ec алыстар.

— „Qanatым соққон Ҷелге Ҷајыlvастан,
 Meјkin tyz Ala-Toodon тавыlvастан,
 Көз көрвөј туғ тарапты, тynт турақта,
 Өсөмby Ҷагыр сырақ Ҷақылvастан?“

Orquştar aqqan suudaj kycym тағыр,
 Ајланьр Ala-Toону, зорлор ағыр,
 Асылыр sur vuluttar, кyn тiјгенде,
 Усамбы? Qanat Ҷајыр, erkin шаңғыр.

Boivoso Ҷығал көрвөј Ҷоқоломбы?
 Асалвај көз сымкөгөн томоқомду.
 Тајқалар сыңыс торта, қолун берip,
 Турмуşқа kim ағырат ојлоқонду?!”

Şaňşyşyr necen-necen şumqar ötty.
Al kyndø naalat ajštır, çaşyn tökty.
Асылбай аяланань қартар вилут
Алдыдан сығал қолун көрсөтпөды.

* *

Мына еми, қарғырақан кын да тижди.
Бој керип кең Ала-Тоо ваşын ијди.
Сергитір көңылды асыр беттен сылајт,
Қаşоонун анық сығал сыраг çели.

* *

Bir kezde qarşy volup vijik asqa,
Ucalvaj necen şumqar qatalyssa,
Bygyn ker, qanat kyulør kekke usur,
Bajge aldy alqa syqyr zor çarysta!

38-сы.

АКАКИЈ

Kenen yj . . . Keregesi kavxar taştan,
Qurulup usta qoldon vytkøn baştan,
Çasalqan ici көркөm; çajnar gyldør—
Kөгөndy uşuncalyq qaltyrat taң.

* *

Çajlybør төг çaqyna şajb kilem,
Çaraşyr çaryq yjgø qur kelişken.
Tört çarçy çarçy kelgen кең støldø,
br çazyr Şota olturdu albr qalem.

* *

Al, keede—çerdi tiktejt ojqo vatyr.
Al, keede—tolqundanat qaçqaz çazyr..
Тыңстаныр olturbastan bir orunda,
Al, keede—arь-berl тыңбайт vasyr.

* *

Tijgen kyn terezeden nurun çasyr,
Qavaqь Rustaveldin çajtaj asyq.
Aradan øtkøn da çoç көр uvaqьt,
Akakij yjgø kirdi eşikti asyr.

Eki aqın salamdaşty unutulqus—
Syljyşkөн qыз-çigittej qucaqtaşыр . . .

* * *

Cecişir çaşыrbastan var sьrlarьn,
Oquştu sьnqа salыр ыrdьn vaarьn.
Oqşoşqon eki aqьndьn sьrь qandaj!
Syrөttөp aştuu qьjьn, qьlьp vajьm.

* * *

Sundu da töl qalemin qolundaqь—
—„Alqьn!“ dep Rustaveli tolqundadь,
Quş qanat, keremettyu ötkyr qalem—
Akakij, al Şotadan velek aldь.

* * *

—„Aqьn vol! gruzindin valь tamqan,
Aqьn vol! Tajmanbastan sьndь çazqan.
Qaracь aldьndaqь asqa toonu,
Talvas vol! Ucurunda anь aşqan.

* * *

Alqьn da, qalemimdi mendej saqta,
Arttьrьr çenişindi, anttь aqta.
Bul qalem çyrök qanьn cekken qalem,
Elge tök val-şiresin, mejli aqsat!”

* * *

Dedi da, Rustaveli şanduu kylyp,
Qalemin Akakijge verdі syljyr.
—„Bolomun gruzindin sьn bulbulu,
Sözьndy çyrөгymө nekem tyjyr.

“Sen vergen bul qurc qalem—keleceğim,*
Akakij qalemди аль ketti çyryp . . .

II

. . . Akakij vugyn көrsy, ölvös aqьn,
Dyjnөгө atь maalim, elge çaqьn.
Şotadaj qaleminen val tamьzьr,
Çaqtaqan ыrь menen syljөн qalqьn.
Eskerip çyz çьldьqьn klassiktin—
Men daqь qalemimdi qolqо aldьm.

40-çы

ÇOQOL¹

(Akakij Tsereteliden)

Çoqol erte adiletsiz ökmət,
Qəjnər eldi, qocqul qanın sorboqun.
Yınyuzdy sozolonttuq virigip,
—Bir kyn turva, çoqol ökmət, çoqoloqun!

* * *

Ajavastan qəjnaqanın çetişet,
Ağvadaş vaxda vutkən şorubuz.
Sədavajvız qorduquna o! zalim,
Çoqol! Çoqol!—uşul bizdin oşubuz.

* * *

Teribizden sooda qıldın ujalvaj,
Oşonduqtan qarqış ajttıq sermer qol.
Ağasızdan zombuluqqa kəngənvuz,
Kelgis volur ıldam çoqol! Bol, çoqol!

¹ Buñ ır 1905-çılı radıxaqa qarşı çazılıp, el arasına kenep tırta taralıp ketken.

Erkindiktin atcu tañ vizdin dañq,
Qantıp anı maqtavajvız vaarvız.
Ej zorduqcul çan qəjnaqan ökmət.
Saqa naalat, çoqol! Çoqol!—qajırsız.

* * *

Eger bizge erkindiktı vevbesen,
Tazalajvız çer çuzynən viz seni,
Çoqol! Çoqol Sensiz ele kyn kəgyp,
Çaңqaqandı qandıravız viz emi.

* * *

Añ ketip qəjncıylıq ucırda,
Bıajıqsız vıjlik tyzur zor voldun.
Qor vol özün, çoqol! Çoqol! Toqtovo,
Mal qatarı eldi qəjnər qordodun.

* * *

Biz dattansaq qandaj arqa tarmaqşın?
Şamdaqaj el kətorylə sozur qol.
Oşondo sen məgdər cəqraj çatmaqşın:
—Çoqol ökmət, kəz kərvəsün, tez çoqol!

ÇANB ÇYL

(Akakij Tsereteliden)

Turmuşqa ыгаазь болгондор,
Çaňb çyl menen qubansyn,
Açuu bolso ötkөн kyn
Kelecek tattun, nurlansyn,

Syjuunyn taqь çyrөгyn
Tolqundantьp qozqodu.
Qanьsa taqqa bilgenin,
Olturquzqan oqşodu.
Taqьdyrдыn ыгь ыrdalyр
Bulbuldaj sozdu ovondu.

Qubansyn al . . . Bıroq kim?
Öt icip mendej qajqьrды.
Emne usyn aqa çaňb çyl?
„Bygun“ çе „erten“ zarьybь.

Aзырды, ötkөн, keler saq—
Birikti ycөө çalqьzqqa

Berwejt çardam, tıpsyz tynt,
Myrzösy—anyň darьda.

Quttuqtava çaňbлар,
„Çaňb“, „eski“ tytөmyn.
Ötkөн çylь öт icsem,
Byly da kytөm, kytөmyn!

1880-ç.

ŞILLERDEN

Bölyştürgyn bilgeniñdi çaşırvaj,
 Çyräk çanır qıvanıçta volomın.
 Bıroq maqda öz çanındı qaalaıstı,
 Keregi çoq, kelbejt aqa çoloqum.

MAJRAM ALDYNDAQIY TYNDÖ

Sunalıp uc qıjırsız çattı talaa,
 Açıqansır kenen qojnun tunuq aıqqa,
 Şaraqtar qız-ulandar tyndy vuzur,
 Quruştı sonun ojun gyldyy çajqqa.

* * *

— „Stalin çırqal verdi kyndöj öçpös,
 Çek vuzur tijgen duşman vizge öçpös.
 Çırqılsı qıcaqıma, qoldu sundum—
 Çıttaıyn alqımyñdan çalıñduu köz?*

* * *

Br ırdaq sette turqan suluu qızdı,
 Çaloorup qıcaqına çigit qıstı . . .
 Şaanılyy tynky ojun kyckö kirip,
 Kykyden kyly ulanır—kyly çyqtı.

* * *

Tynky ojun ötür çattı çanılanır,
 Çoq çerden oçloqondoı tavıqansır.
 Uzaqqa sapar tartır varatqandaj,
 Bir kezde velgisiz cal keldi vaşır.

— „Şaraqtar ojun qurqan qız-ulandar,
Qatarqa qoşulaşın qarşь alsañar?
Өjkөгөн çyrөгymdy тынстық бервей—
Ајтајын cecilwegen mende сыр var?“

* * *

Degende ıcke wolu woto көз qız,
Qajıyldь qarыjaqа kylyp wırs-wırs;
— „Siz çaşşьz, aralaşыр wul ojunqa,
Çaşьwaj сығыңыздь wut ајтыңыз!“

* * *

Olturdu maldaş urup tulaң cөpkө,
Sylөwөј al qarыja toqtop көpkө
Çыlmajыр wasa kijip tewetejin,
Aqьrь toıqundanыр keldi sözge:

* * *

— „Aşşada çetimişten menin çaşьm,
Aньqtар wır suroonu cecе alwadьm
Dıjnөdө necen-necen өlkөлөр wар,
Kıctıysyn көzym çetip wile alwadьm!“

* * *

Qarыja erkeletti qarыndaşty,
Olturqan sözyn uqur çañındaqь.
Qız-uları qırqа tartыр ovon salsa—
Emne usyn qarыjada wolsun qajqь...

* * *

— „Ateke, çer şarыnda өlkөлөр көр,
Maqtanat өз өзүncө „kıctıywyz“ деп.

Bıroq da çaratыlqan wır өlkө wар,
Qozqolwos qыlym wolu turaqь wек.

* * *

Al өlkө ornotulqan proletardan,
Alalamdь taң qaltырьr daңqь aşqan.
Al өlkө, atar aјtsam—SSSR,
Lenin—Stalinder çol waştaqan.

* * *

Bızdın kıc—çeniş kıcy elimdegi,
Bızdın kıc—wajыq kıcy çerimdegi.
Stalin! Bul bızdın kıc, bızdın qubat—
Aјtcь ata, qarmaşqandan çenilemiz!

* * *

Çoq ata, keltirweјmin andaj eles“
Kıctıywyz dınyjөdө wız çenilwes.
Moskva—bızdı waştar iri aldьda,
Aldьda bızden waşqa wolmoq emes!

* * *

Wardьqьn тыsyndırdı qarыjaqа,
Suroosun toluq cecip quwa wala.
— „Qoşqula, men ыraazь silerge!“ деп
Qarыja çolqо тыsty ыdam wasa . . .

* * *

Kөр turwaj taraşьsty qız-ulandar,
Keltirip tyn şaanısın ыrdар ылар.
Таңырқар ајда çarыq nurun cactь—
Çaştardan cecilgendeј çañь сылар.

QARA DENIZGE

Çatasıñ qara deniz kenen salqır,
Betinde qaz—ördögyn vatpajt qalqır.
Körüygö Qara deniz sөөlөtyndy,
Men keldim kyn сықыстан sapar tartır.

Taşqındap kemerlerge urınasın,
Turvastan bir qalıpta, qıbulasın.
Çelindej arqıraqan Ala-toonın,
Ynıñ şar, eñ çaqımdıñ uqılasın...

Betteşip qız-çigitteş sır alısqan,
Kök da bir, sen da birsin tunıp çatqan.
Syrettep Qara deniz ajır berem,
Qırqızdan köñyl burıp qavar alsın:

Ala-Too, bızık asqa qırqız çeri,
Aq qalpaq sıtır öskөн qırqız eli.
Tuşardan aşı сыqqan tyzy egin—
Tymөndөp malqa vatpajt qıja velli...

Ej deniz!

Tolqındava maqtanqansır,
Sözdy uq! Taşqındavaj ala-salır.
Dastandap kelıştire kiter çazqan,
Qırqızda aqındar bar qalem alır.

Kөrynөөj asmandaqır aq buluttan,
Ajlanır asqalardan aşı ucqan
Köz çetkis alıstaqır Jupitirge—
Qırqızdan ucquc сыты qol sunısqan.

Kem qalvajt salıstırsam deniz senden,
Bizde bar keң bısq-kөл tyvy teren.
Tolqusa zoo uratat toqtoo berөөj—
Çajqalır kirsiz көktej meltiregen.

Bol deniz, murınqudaj ala salqın.
Kөrgөndө көz qıvanır mooquqansın.
Qoş deniz!
Çeeginde çyrgөн aqın—
Çomoqtör qırqızdarqı ajta varsın!...

1940-çyl. Jalta.

KİTER

Тынааль паркасынан китепти алып,
Ҷылмајды мурутунан, көзүн салып:
— „Алдағы алтын тәстүү қажы китеп?“
Дер айтты невереси вәрды васыр.
Тынааль сөз вастады толқундана—
Варақын ал китептин бирден асыр:—
— „Вул китеп дуйнөдөгу васыр дастан,
Сындықтың дағвазасын кенен асқан.
Темасы „Коммунизм“—қандај даңқтыу.
Авторы улуу Ленин атап ајтсам.
Садаға көргөнуңдөн, көрвөгөн көр—
Билејсин емне волот алды қақтан...
Бироқ да улуу Ленин асыр көрүр,
Далилдер волосоқты вуда қазақан.
Сыретей, асқан ақын ошол киши,
Унутпай есиңе тут дајым, валам.
Билејсин соңојқондо, азыр қаҶсын
Китепти вастан ајақ оқур алаң.
. . . Өтсе да улуу Ленин арабыздан,
Іши вар Океандај салқыр қақтан.
Мајрамдап Ҷетимишке толқон қаҶын,
Бугын кер! Бутын дуйне алқыс ајтқан!“

Degende qubanqandan neveresi,
Sylpalap aq saqalyn, erkeledi.
Ajtqyla, Lenindi kim syjwosyn—
Tuwolyk bizge Ҷyrqal zaman berdil.

ÇYRÖK QATY

Bulutsuz çarçyraqan asman aсыq,
Altyn kyn kulymsyröjt nurun casыр.
Tuyyndyy qandaj көркөм çaştyn сырь...
Turuşsa muzыkalar kuysyn calыр.

* *

Nurlanыр анаг çyzy bir suluu qыз,
Olturdu yjde çalqыз ojqо vатыр.
Bırde ыrdар sozolonто yn сыqарsa,
Bır kezde тыньстанат qaçaz çазыр.
Bılyyge tereң сырьн suluu qыздын
Çанына çyrök tujlar vardым vасыр.

* *

Qaştarь qalem menen cıjılgendej,
Icke vel tavыqьdaj ijilgendej.
Kөгөндө ajdaj çyzy suqtandьтыр—
bьsqь kyjgen ottun ileindej.

* *

— Qarындаş emne тынса qıvanасың,
Uqqandaj sonun qavar aлыş çaqtan.

Bolojun maqul bolсоң men tilekteş—
Сырьндь çaşыrvastan aсыq ajtsan?*

* *

Dedim da alaqsыttым qarындаştь,
Colpon көz, qaltar cactuу, çalyн çaştь.
Kөnylyn сынь menen maqа vөлур—
Baştady сыrduu kevin, serpir qaştь.

* *

— Ar kimde өçpөs сыр var tuvy tereң,
Ajtuuqa söz tavылыр çetpejt cenem,
Al bir сыр, toiqundatqan çyrөгymdy
Qulaq sal çaşыrvastan ajтыр verem:

* *

Bır volur, birge ojnор çyrgөnyvuz,
Muxavvat, çaştьq doorun сыrgөnyvuz.
Esimde, unutulvajt көzge elestep,
Çaңытыр asqa zoonu kylgөnyvuz.

* *

Taq vugun yc çы volot ketkenine,
Qorqooqо erkin elin, qызыл cekke,
Qalqьdьm dajrasьna typsyз ojdun,
Өmyrlyk qurdaşymdy saлыр eske.

* *

Bıroq da qaralanvajt, aлым ceki,
Saqsьsь gyl өkөnyн, qorqop eldi.
Kyçyrmөn işin vaalar өkөn çынь—
Elıbiz öz qolunan orden verdi.

KİTER

Tənaaib parkasından kitepti alıb,
Çılmajdı murutunan, kəzün salıb.
— „Aldağb altın tıştuu qajsı kitep?“
Der ajtıp neveresi vardi vaxır.
Tənaaib söz vaxtadı toluqdana—
Varaqın al kiteptin birden axır:—
— „Bul kitep dyjnədəgy vaşqı dastan,
Sındıqtın darvazasın kenen açqan.
Teması „Kommunizm“—qandaj danqtuu.
Avtoru uluu Lenin atap ajtsam.
Sadaqa kərgənyndən, kərvəgən kər—
Bilvejsin emne volot aldı çaqtan...
Biroq da uluu Lenin axıq kəryp,
Dalilder volocoqtu vıçqa çazqan.
Sıretcy, aşqan aqın oşol kişi,
Unutraj esine tut dajım, valam.
Bilersin conoçqondo, azır çaxsın
Kitepti baştan ajaq oqup alsan.
. . . Ətsə da uluu Lenin arabızdan,
İşi var Okeandaj calqır çatqan.
Majramdap çetimişke toluqon çaxsın,
Bygyn kər! Bytyn dyjnə alqış ajtqan!“

Degende qıvanqandan neveresi,
Sıralar aq saqalın, erkeledi.
Ajtqıla, Lenindi kim sıjvəsın—
Tıvəlyk vızge çırtqal zaman vardi!

ЎYRӨK QATЬ

Bulutsuz qarqьraqan asman asьq,
Altьn kьn kьlymsьrөjt nurun casьp.
Tьjьndyy qandaј kөrkөm ьaštьn sьgь...
Turuьsa muzьkalar kьysyn calьp.

* * *

Nurlanьp anar ьyzy bьr suluu qьz,
Olturdu yjde ьalqьz oјqo vatьp.
Bьrde ьrdap sozolonто уn sьqarsa,
Bьr kezde тьnьctanat qaqaz ьazьp.
Bilyuьgө tereq sьgьn suluu qьzдьn
ьanьna ьyрөk tuјlar vardьm vasьp.

* * *

Qaštary qalem menen sijilgendeј,
Icke vel tavьlqьdaј ijilgendeј.
Kөrgөndө aјdaј ьyzy suqtandьgьp—
bьsьqь kьjgөn ottun ilevindeј.

* * *

— Qarьndaь emne тьnьca qивanasьq,
Uqqandaј sonun qavar alьs ьaqtan.

Boloјun maqul bolson men tilekteь—
Sьgьndь ьaštьrvastan asьq aјtsan?*

* * *

Dedim da alaqsьttьm qarьndaštь,
Solpon kөz, qaltar cactu, ьalьn ьaštь.
Kөnylyп sьnь menen maqra volьp—
Baštady sьrduu kevin, serpir qaštь.

* * *

— Ar kimde өcrөs sьr var tyvy tereп,
Aјtnuqda sөz tavьlьp ьetpejt cenem,
Al bьr sьr, tolqundatqan ьyрөгymdy
Qulaq sal ьaštьrvastan aјtьp verem:

* * *

Bьr volьp, bьrge oјnop ьyrgөnyvьz,
Muxavvat, ьaštьq doорun sьyrgөnyvьz.
Esimde, unutulvajt kөzгө elestep,
ьaңgьtьp asqa zoonu kьlgөnyvьz.

* * *

Taq vьgьyn yc ьyl volot ketkenine,
Qorqooqo erkin elin, qьzyl cekke,
Qalqьдьm daјrasьna tьpsьz oјdun,
Өmyrlyk qurdaьmdь salьp eske.

* * *

Bьroq da qaralanvajm, anьm ceki,
Saqsьsь gyl өkөnyп, qorqop eldi.
Kьcyrmөn iьin vaalar өkөn ьnь—
Eliviz өз qolunan orden verdi.

Qat aldım kece kyny sız tereñ,
Ajtırtı: „Talıbaı oqu, bilim kenen.
Atqarıp el mildetin cekte turqan—
Qavı al armıjaıq salam menden!“

* * *

Bul sözy qıvandıqır tolqundattı,
Buralıp şajır öskön mendej çaştı.
Quttuqtar şıjırma eki—dañqtıu şıyn,
Sıjgönge şırögymdön çazdım qattı!“

40-сыз

TILEKTEŞKE

Çaş çetti,
Şıjırmaqda vıjı tolup,
Baratam
Qızıl cekte asker volup.
Baalasan!
Sıjgön çarım, tilekteşim,
Uluu dañq!
Taalaıjma ırıs qonup.

* * *

El qorqop
Tursamdaqız qızıl cekte,
Bolorsız
Unutulıj qurdaş este.
Gıldögen
Ölke ucyn taq iştesem,
Adilet
Zor emgegim ketpes tekke.

* * *

Bergende
Komandasın Vorosılov,

Majdanqa
Atakalap menda kirem!
Uraalap,
Stalindin atın atar,
Duşmanqa
Unutulqus soqqu berem.

* *

— Çırqalda
Qapassız şat—
Əsyp taldun,
Qajratuu
Qorqubos çyrək
Baatır volqun.
Bek saqta
Əskən eldi,
Gyl çerindi
Men sendik,
Ec vurulbajt
Başqaqa ojum.

* *

Oqujmun,
Bilim alam
Daqь terep.
Baratın
Çeñisterge
Çolum kenep.
Qarьstan
Duşman tijir,
Soquş volso,
Majdanqa
Men da kirem,
Seni menen.

* *

Əzyn da
Meni estep
Şanduu çyrgyn.
Səzymbdy
Çyrəgynə
Bekem tyjgyn.
Oj şerim
Qan majdanqa
Kirgeninde—
Men saqa—
Qadimkidej
Dem, berermin!*

* *

Al ajtqan
Baalı səzyn maqa qubat,
Dem qoştı,
Dem ystynə qavat-qavat.
Çarьşьp
Quştar menen syjyngəndən,
Çyrəmyñ
Kəktə ucup çajьp qanat.

* *

Qoş qurdaş!
Buralьp əs tal cьььqtaj,
Baratam
El qorqooqo qьзы cekke.
Qoş qurdaş!
Bizdegi əcrəp əmyr qandaj!
Çetəviz
Aldьdaqь zor tilekke!

QOŞ SKALOV

Qarajmьn portretin ulam-ulam,
Betnen vaatьr otu ularındaqan.
Daqь ucup Jupitirge varuucudaj,
Çol vaştap, qanat kuyler asmandaqan.

„Skalov aravьzdan ketti“ delip,
Alьstan radio qavar verip,
Elenep taп qalqandaaj turup qaldьm,
Közьmden qaş qьlqьrьp, zeenim keşir.

Skalov er elenqo vaatьr çyrək,
Ujulqa çoldu actьn bulut çirep.
Tereni okeandaaj çenışterdi,
Kytкөнвьz, ömьryңdy uzaq tilep.

Ojlodun: „Jupitirge ucup barsam,
Qulpuntup Stalindik tuunu sajsam.
Çendik dep ojlop çьrgөн Jupitirdi,
Şandaьp rodinama esen qajtsam!“

Biroq da, adiletsiz arьz açal,
Aradan bөльp aldь bizden alьs.
Skalov—өнөт, өлөј zor emgegin—
Artьnda sen östьrgөн qaştar sansьz!

SEDOVCULARQJA

Aq qasava muzdary
Tomqorulup kocsə da,
Aqny qatuu dajralar
Alasalyr ɵtsə da,
Tartynbastan ɵndinər.
Taasiri kuctyy ersinər!

Qaardanyr taşqyndar,
Boroon sarqyt bolso da,
Tyndyk ujul vaş volup—
Qarşy kuctər tolso da,
Başqyndygyr aldynar,
Balvansydyr vaagydyr!

Çer silkinip, sel qartar—
Alamat kelip avalyq—
Kyn kɵrynbɵj, tyn tyşyp
Bolso daqy qarandy,
Erkin çyre bildinər,
Kelki muzdu tildinər!

Qyzy tuunu kɵtɵryp,
Eđ vijikke ornottop,
Qasyrdanyr qutqarvas—
Tekɵerlery volotton.
Silersinər—vaatylar!
Silersinər—asyldar!

BRDASЬ

(Cet ölkədəgy çäştän qatь)

Kylösüң nurun sacqan altın kyndəj,
Çaşajsıñ çьrqaı çaqta qajqь bilbej.
Qавьlpajt ьсьq—suuqqa qamqor ataң,
Taalajluu necen-necen çaştar vizdej.

* * *

Oj zaman tyvölykkө şattьq qartar,
Muңduu kyn kelgıs volup qacan batat.
Çoq dosum! Qaralanvajm ańьm ceki—
Çьrqaıaldьn siler çaqtan taңь atat!

* * *

brdasь! Nazik unuң qajqь acsьn,
brdasь! Çyrögymө vekem vatsьn.
Qьmvat dos! Kөryşkөncө kele qoldu!
Dem vergen ьrlarьndь unutrasmьn!

QUBANЬC

(Sovettik Latvija, Litva, Estonija eline)

Oltursam yjdө çalqьz ojdo vatьp,
Sөz ajttь radio tolqundatьp:
„Tuuqandar qoşuluştu yj-vylөөgө,
Stalin sunqan qoldon aldь tartьp!“

* * *

Qubandьn terge valqьp bytyn denem,
Tuuqandaj erkek vala, menin enem.
Tarьxlj unutulqus bul uluu kyn,
Nur sacьp tyvölykkө çajnar kelgen.

* * *

— Tuuqandar erkin çaşar şattuu kylgyn,
Ezelden tilek qьlqan keldi kunyn.
Mьna emi uquq tijdi vardьqьndь,
brdaqьn, sozolonun vijik unyn!“

* * *

Dedim da, qucaqьnda tьpsyz şattьn,
Çeniştuy sajasatqa alqьş ajttьm.
Sajradь radio murunqudaj—
Kyylөryn virden terip qubanьctьn...

UNUTQUS KYN

Telmirip necen qylym qajqy tartyp,
 Aldydan çyrgal izder aşuu aşyp.
 Çetişpej tyn oоqatqa, kijvej kijim,
 Bir kezde Afanasij çyrgen çaşyp.

— „Kөрөмвү çyrgal kyndy, çazыр воjdu,
 Qutqarat kim tutqundan берip qoldu?“
 Der ыrdар qajqylyu ыр vezelentip,
 Tарраqan çyrgal çaqqa izder çoldu.

Al vugyn, kyny çaryq çyrgal көrdy.
 Qatqarat qubanqandan, асьр көzdy.
 Qoşulup uluu eldin qatarына—
 Syjleđy tajmanbastan erkin sözdy.

Qatarда Afanasij' alda varat.
 Toqtovoј ucquј quştaj qanat qaqqat,
 Şattыqtan tamcылađ көzden çaşp,
 Ajtqаны: „Stalinge соң raqmatt!“.

Afnasij—tyndyk Bukovina dıjqаны.

ÇIGIT, QЫZ

— „Sen!“ dedi çigit qызqa qolun sunup.
 — „Syjdyrcy aq betinden berі turup?“
 Suluu qыз taң qalqandaј qaradı da,
 Çigitke surоо berdi көnyl vurup:

— „Çaş çigit bir sözym var qulaq salqын.
 Biroq da көnylyne sen albaqын.
 Ar kimdin taalaјына çazqаны var,
 Birөөnyn gylыne sen qol salbaqын!“

T... QJA

...Artından qalvasa da daşym eercip,
 Sen aqa wujurwasan alwajt çetip.
 Çyregyn menikindej taza bolso,
 Mendiksin çyrsöm daqy alyş ketip.

* *

Syğenym çyrek menen çalqan emes,
 İşenseñ keltirbejmin andan eles.
 O selki! Tyş qajyqqa—kelecekke!
 Qarşylar qanat daqy bizge çetpes.

* *

Erkelep betten şylar taqy şamal,
 Quwattar aqyn wulbul kyysyn calar.
 Tamşanyp eki çaştyñ sөөlөtyne,
 Ardaqtar dos, tuuqandar alqyş ajtar.

* *

— „Ball!“ deer, köryşkөndөр quwanbşыр,
 Çaqtyrar tyn çyldyзь nurlanbşыр.
 Cecerbiz turmuş şyryn tywөlykkө—
 Aldydan çaşoo gylыn biz alyşыр.

brdasy çaştyq şyryn, undy doşom,
 Sen—gylge qonqon wulbul özym bolom.
 Мынакеј, syjuу şamь çanыр турал,
 Çyrekten muхавattыq şыр qozqozqon.

* *

...Artından qalvasa da daşym eercip,
 Sen aqa wujurwasan alwajt çetip.
 Çyregyn menikindej taza bolso
 Mendiksin çyrsöm daqy alyş ketip

* *
Çan qýnar cirkin sanaa çyräk qozqojt,
Syjuynyn öngөн gylу сьрмај qartar,
Men көргөн аьстаqь bir gyl оqşojt
Nurlanьr syjkymduyqо—ajdь qarar.

* *
Ej tilek! Emne mьnса çeligesin,
Ertereeк оşol gylgө çetsen volo!
— Çajnaqan qьp-qьзыl gyl syjkym sensin
Kyttyrвөј erte çanqа kelseñ volo?

* *
Ojlonom, ojum sende esinedir,
Çalьndar syjuу otu toqtovodu.
Çyrvөгyn valalьqtan kesip kendir!
Butaqtan vulьvul sajrар qolun sozdu...

1940-çьl.

* *
Asьkес, uqcu sөzdu ajtam сьndь,
Lirika—ьrdьn ьгь, çyräk qozqor.
Telmirip men аьста çyrsөm daqь
bq tartьp syjkymduysyn gylым оqşor.
Nurlanьr anar çyzyң tuuqan ajdaј,
ьгьsqa ьгьs qoşur çanqа kelci!
Muxавvat—çaşьq kezi aldьdaqо...
Aьstan tartьp alam, qolunь verci!

40-ç.

SYRÖTYNӨ

Turasьң ajdь qarar асьq kylup,
Saldьnqо çyregymө vьtvөs vyluk.
Qьdьrat ojdu, qьrdь toqtoо verвөј,
Qandajca cirkin sanaa mьnса kylyk...

40-ç.

ÇYRÖKTÖN AQBŇN QAT ÇAZSA

Meerimdy erkin çyryp soqqon şamal,
 Bergendej betten şylajt çapň qavar.
 Burasa qyzyly gyldör aty çyň—
 Tolquvajt muhabbattan qandaj çandar.

* * *

Aqyn quş qooz öskөн gylgө qonso,
 Tolqundap turvajt beken a,car tarap,
 Qarşy alar syjgөн, çarь, al cын deci—
 Çyrekten qatyn çazsa aqyn arnar.

30-ç.

ALDAQAN SULUOQA

Suluusunqo—kөrkөmдыgyn kelişken,
 Suluusunqo—kөrsө çandь eritken.
 Aşьqatьqtan kirpik qaqpaj tyn kecip—
 —„Qavь al?“ dep necender qol berişken...

* * *

Ej çaş suluu syjsөн syjgyn çalqьzdy
 Orunu çoq syjө bilbej sanьzdy,
 Teneşen da tynky colpon çyldьzda
 Kecip ketpe ökeandaj ьrьstь...

* * *

Kytöt birөө... Emnelikten kelbedin,
 Асьq аjтсь! Qoluna qol berbedin.
 Çe tартьqьvь tandap çyryp vaşqanь.
 Тьnc алдыvaj ot çyrөгyn degdettin.

* * *

Uqcu suluu! Cenden cьqtьd esirip,
 Turuqsuzsuң kynde birge verilip...
 Sen emessiң. Syjgөн suluu, unutra!!
 Aldanьşpaj emi saqа qol berip.

40-çyl.

QOŞTOŞUU

Es tartyp çonoqçondon, kerty kerdyk
 Çanyda çyrek çanyr könyl woldyk.
 Kelynde biz çaştyqyn qulac urup,
 Sýr cecir bilseñ necen tyn ötkerdyk.

.

„Өmyrlyk bir tilekte çaşajwyz der“,
 Aýtştyq: „aqylwyz waaryna er“.
 Mýnakej aýraştyq, çolqo tuştyk—
 Turbastan iwadaqa eköwyz bek...

.

...Ajlanyp alqyr şumqar uca wersin
 Zoo aşyr alyşqanyn uta wersin.
 Qyzy gyl tunuq ajqa—çyzyn tosyp,
 Qaalasa çaqyn kelsin, waşyn ijsin.

.

Çaştyq kez çalyndattý çyrgymdy,
 Bilwejmin; ýlaýnaw, kylejynwy...
 Qoştoşup wolor-wolbos qarap qojot:
 —Tetigi alyş ketken tygøjymwy?

KECIR

Kecir! Bildim, çanylyşqan oqşojmun,
 Tuura çoldo seni menen çyrgestөн.
 Kecir! Men da woloçoqtu oşlojmun,
 Çyrek çanyr kynde birdi syrgestөн.

.

Kecir! Bygyn qatalyqym sezildi,
 Antym uşul; syjsөm birdi syrgөmyn.
 Kecir suluu! Çañ tyjyn cecilsin—
 Çany çyñar qajqy icinde çyrgөgyn.

40-çyl

OJ DESENCI

Olturamın qara waqtın icinde,
 Sır cecişir majakteşer kişim çoq.
 El ekiden... qatqırğat, kulyşet,
 Men çalqızımın, es kim menen işim çoq.

* *

Bulbul sazgar muqam unup sığardı,
 Oj vaşqada... könyl qojur uqradım.
 Kөр gyl көrdym qızyl-tazy! çajnaqan,
 Çolovodum, birin daqı tutradım.

* *

Betten sılar atır çyttu ojnoo çel,
 Çoldoş voldu bilip icki sızımды.
 — „Çetkin!“—dedi, öz gylüñe ertereek,
 Çaşırğastan ajtqanымда сьпымды.

* *

Syğen çarım тыңстық берip çyrökke,
 Oj desenci! Kelci erte çаньта.
 Qulac urup dağrasьnda syjuunup—
 Oj desenci! Çurcy çaşтық вақына!

40-ç.

ÇIGIT ЁРЬ

Tal-tal өскөн qunduz сасың
 Татынақай өрылген,
 Тамысыңдан suluu çyzup,
 Таң nurundaј көryнгөн.

* *

Solquldaqan тавықьдај—
 Icke veliң ijilgen,
 Qaşың qara tuuqan aјdaј
 Qaşың qara ciјilgen.

* *

Kelci qurdaş! Bir çaşoonun—
 Darijasьn keceli.
 Kelci qurdaş! Ojloqonqo—
 Keciкpresten çeteli!

DOSUMA

Denizdin tereñindej bizdin ырыс,
 Ojno dos, zaman çыrqal ыгда, kylgyn.
 Sunalыр ақыр çatat çыrqal suusu—
 Uurtaçын, веjril qaқыр erkin çyrgyn.
 Meni da unutpastan qымvat көгүр,
 Ardaqтар çyрөгүнө веkem tylgyn!

ÇAŞ ÇIGITKE

Ej çaş çigit menin ajtar sözymdy—
 Birin qojvoj qulaq salыр uқыр tur.
 Teneveysiң başqalarqa özүңdy,
 Artь zьjan, көтөrylyр көррө—qur.

* * *

Kөrcy мына, syjuу şamь çarçыrajt,
 Bижik qarma, çalyндasьn, өcyгвө.
 Eske salsaq көz aлыңa tartыlat,
 Çigit bolson өtkөн işke өкynө.

ЫЛААСЬНОҢА

Asmandar usqan ылаасын,
 Аялар қайда барасын.
 Мајектеһсен гүл менен—
 Таһвасты қанатың...

40-сыз.

GYLGӨ QONQON KӨPӨLӨK

Men aldymdan gyl kerdym,
 Татынақай әсуытыр.
 Qonur ojnoo kәpәlәk,
 Enesindej kәnyptyr.

* * *

Yzgym keldi al gyldy,
 Biroq qolum barvadь.
 Bilgen oqsojt kәpәlәk,
 Ucup, gylgә ajlandь.

* * *

Kәpәlәkty ajadьm,
 Qьзы gyldy yzәedym;
 Alqьs kәrdym unutqus—
 Orundatьp kytkenyn.

* * *

Gylgә qondu kәpәlәk,
 Bir birine қараһты.
 Qoһtoһup қolqo tyshkәnde,
 Sylyp meni қараһты...

40-сыз.

NAZMUNU

	Bet
1. Menin ырым	5
2. El ыраазы	6
3. Eki Söz	7
4. Qarışa menen sırdaşqanda	10
5. Tyşymde	13
6. Askerdegi dosuma	17
7. Bizdin çaştar	18
8. Enenin qatı	19
9. Uluu Stalin qol berdi	22
10. Orundalat zor tilek	26
11. Uctu toonun şumqarı	37
12. Akakij	29
13. Çoşqol	32
14. Çarış çalı	34
15. Şillerden	36
16. Majram aldındaqı tynde	37
17. Qara deñizge	40
18. Kitep	42
19. Çyrök qatı	44
20. Tilekteske	47
21. Qoş Çkalov	50
22. Sedovularqa	52
23. brdaç	54
24. Qubanc	55
25. Unutqus kyn	56
26. Çigit . qız	57
27. T qa	58
28. Syrotyno	61
29. Çyröktön aqın qat çazsa	62
30. Aldaqan sulucqa	63
31. Qoştoşuu	64
32. Keçir	65
33. Oj desenct	66

34. Çigit ырь	Bei
35. Dosuma.	67
36. Çaş çigitke	68
37. Ылаастыңа	69
38. Gylge qonqon kәpelek	70
	71

БИБЛИОТЕКА
ИНСТИТУТА
ВОСТОКОВЕДЕНИЯ
 Академии Наук
 СССР

Сооптуу редактор *Сыдыкбеков*

Терүүгө 13/IX 40-ç. берилди. Басууча 24/1 41-ç. қол қойулду. Бір нас-
 ма тавақта 57600 тамча. Бардығы 2,38 насма тавақ. Автордуқ тавақ 3.
 3.114 D—1570. Zakaz № 1498. Tirazь 3100

Фрунзе, типолитография № 1

50K

BAASb 3 s.

11777

14777

Sqr $\frac{11}{762}$

30